

SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 96/13 i i 89/16) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2016. GODINU **LIBERALNO DEMOKRATSKE STRANKE BIH**

Broj: 03-07-6-630/17
Sarajevo, 24. avgust 2018. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA	3
1. UVOD	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole	5
Cilj pregleda i kontrole	5
Obim pregleda i kontrole	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE	5
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1. NALAZI	5
5.2. PREPORUKE	8

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka je izvršila pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama poglavlja 15 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskog izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka BiH prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 8. stav (1) i (4), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornjih napomena, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, niti na finansiranje troškova izborne kampanje suprotno odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Pregled i kontrola finansijskih izvještaja provedeni su u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	350,00	0,52
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	2.080,00	3,07
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	13.354,83	19,72
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	12.704,56	18,76
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	39.237,89	57,93
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	67.727,28	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	67.727,28	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 57.437,13 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Liberalno demokratska stranka BiH. Skraćeni naziv stranke je LDS BiH.

Liberalno demokratska stranka Bosne i Hercegovine je registrovana kod Kantonalnog suda u Sarajevu, Rješenjem broj: R-1-2/00 od 03.07.2000. godine, sa sjedištem u Sarajevu, Maršala Tita 9a.¹ Naknadno je izvršen upis stranke u registar Općinskog suda u Sarajevu, Rješenjem broj: 065-0-F1-10-000009 od 17.06.2010. godine i promjena osobe ovlaštene za predstavljanje i zastupanje stranke, Rješenjem broj: 065-0-F1-12-000017 od 31.05.2012. godine.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Amir Husarić, predsjednik stranke.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, lice ovlašteno za finansijske izvještaje za 2016. godinu je Nusret Morankić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, Liberalno demokratska stranka Bosne i Hercegovine ima sljedeću organizacionu strukturu:

¹ Liberalno demokratska stranka BiH je dostavila obavještenje broj: 01-03/16 od 17.03.2016. godine da se privremeno sjedište stranke nalazi u ulici Džemala Bijedića broj 133, Novi Grad Sarajevo.

- Centralni ured LDS BiH u Sarajevu,
- Mladi liberali BiH,
- Kantonalni odbor LDS BiH Goražde,
- 8 općinskih odbora LDS BiH i
- Organizacioni dio LDS BiH u Brčko distriktu BiH

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Liberalno demokratske stranke BiH za 2016. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskih izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskim izvještajima sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode iz budžeta i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Pregled, kontrola i revizija finansijskih izvještaja Liberalno demokratske stranke BiH vršeni su u periodu od 2005. do 2015. godine, nakon kojih su izdati izvještaji o pregledu, odnosno izvještaji o reviziji sa mišljenjem revizora, nalazima i preporukama revizije.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu stranci su date preporuke: da prijavljuje nenovčane donacije u finansijskom izvještaju, da vodi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da vodi evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da dostavlja dodatnu dokumentaciju na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu, utvrđeno je da stranka nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. NALAZI

a) Liberalno demokratska stranka BiH je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka².

(1) Finansijska sredstva, u iznosu od 1.600,00 KM, politička stranka nije koristila u skladu sa utvrđenim Programom utroška sredstava za 2016. godinu.

² U skladu sa odredbom člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog zakona može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Općinski odbor LDS BiH Tešanj je sa svog transakcijskog računa za izbornu kampanju isplatio sredstva u iznosu od 1.600,00 KM na račun Musić Muharema, predsjednika Općinskog odbora LDS BiH Gračanica. Obzirom da takva isplata sredstva nije predviđena programom utroška političke stranke, te da sredstva nisu uplaćena na transakcijski račun Općinskog odbora LDS BiH Gračanica, utvrđeno je da ista nisu utrošena u skladu sa odredbom člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (2) Politička stranka je u finansijskom izvještaju prijavila gotovinske isplate sredstava u iznosu od 25.421,87 KM³. Na osnovu blagajničke dokumentacije Centralnog ureda stranke u Sarajevu i općinskih odbora stranke u Jablanici i Tešnju, putem koje je stranka iskazala gotovinske transakcije u iznosu od 17.236,76 KM, nije moguće utvrditi da li su sredstva utrošena isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom stranke, jer blagajničko poslovanje nije vođeno u skladu sa računovodstvenim propisima i principima blagajničkog poslovanja. Na osnovu nepotpune i neažurne blagajničke dokumentacije, koju je stranka dostavila na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, nije moguće utvrditi kome su sredstva isplaćena i u koju svrhu.

b) Liberalno demokratska stranka BiH je ostvarila zabranjene priloge, čime je prekršila odredbe člana 8. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) U finansijskom izvještaju, koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH, Liberalno demokratska stranka BiH je prijavila nenovčane donacije javnih preduzeća: VIK d.o.o. Sarajevo, Sarajevogas d.o.o. Sarajevo, Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, KJKP Rad d.o.o. Sarajevo i BH Telecom d.d. Sarajevo, po osnovu otpisa zastarjelih potraživanja od strane ovih preduzeća u iznosu od 6.954,90 KM.

Međutim, na osnovu revizijskih dokaza koje su dostavila navedena javna preduzeća, utvrđeno je da je samo BH Telecom d.d. Sarajevo političkoj stranci otpisao obaveze u iznosu od 1.030,81 KM. KJKP Rad d.o.o. Sarajevo od Liberalno demokratske stranke BiH ima potraživanja u iznosu od 2.774,04 KM i ista su nastala zaključno sa mjesecom avgustom 2013. godine. Ostala javna preduzeća su u svojim odgovorima navela da na dan 31.12.2016. godine nisu imala potraživanja od političke stranke, niti su u 2016. godini izvršila otpis potraživanja.

U skladu sa navedenim utvrđeno je da je Liberalno demokratska stranka BiH ostvarila prilog zabranjen članom 8. stav (1) tačka c) Zakona o finansiranju u iznosu od 1.030,81 KM.

- (2) Liberalno demokratska stranka BiH je u 2016. godini primila prilog pravnog lica „Hifa Oil“ d.o.o. Tešanj u iznosu od 500,00 KM, koje je sa organom izvršne vlasti sklopilo ugovor o javnoj nabavci čija vrijednost prelazi 10.000,00 KM⁴.

„Hifa Oil“ d.o.o. Tešanj je sklopila ugovor sa Općinom Banovići o nabavci robe u vrijednosti od 18.265,75 KM bez uračunatog PDV-a⁵.

c) Politička stranka nije postupila u skladu sa odredbama člana 11. stav (1), člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu finansijskog izvještaja, finansijske dokumentacije koju je na zahtjev Centralne izborne komisije BiH dostavila Liberalno demokratska stranka BiH i revizijskih dokaza pribavljenih iz eksternih izvora, utvrđeno je da stranka nije vodila poslovne knjige u skladu sa

³ Promet i stanje gotovine je iskazano u nepostojećim novčanim apoenima

⁴ U skladu sa odredbom iz člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka, privatna preduzeća koja su s organima izvršne vlasti na svim nivoima u BiH sklopila ugovor o javnoj nabavci usluga, ugovor o javnoj nabavci roba ili ugovor o javnoj nabavci radova u skladu s propisima o javnim nabavkama u BiH, ne mogu finansijski pomagati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 10.000,00 KM.

⁵ Akt Općine Banovići broj: 01-05-1847/17 od 30.11.2017. godine

računovodstvenim propisima⁶, nije uspostavila tačne i blagovremene evidencije o prometu gotovine, prihodima, rashodima i obavezama stranke, i godišnji finansijski izvještaj nije podnijela na način kako je propisala Centralna izborna komisija BiH⁷.

- (1) Gotovinske stransakcije koje je obavila putem blagajne, stranka nije evidentirala u momentu kada su iste izvršene, odnosno kada su sredstva isplaćena. Takođe, dio isplata ima karakter ličnih primanja fizičkih lica, pa su ista oporeziva u skladu sa poreznim propisima.
 - Ukupan promet blagajne Centralnog ureda stranke u Sarajevu, sa prilivom sredstva koji je stranka iskazala u iznosu od 6.031,08 KM i isplatama sredstava u iznosu od 4.539,90 KM iskazan je kroz jedan dnevnik blagajne za period 01.01. do 31.12.2016. godine. Na isti način, kroz jedan dnevnik blagajne za period 01.01. do 31.12.2016. godine, iskazan je promet blagajne Općinskog odbora stranke u Tešnju, u kome su navedeni prilivi sredstava u iznosu od 8.770,00 KM i isplate sredstva u iznosu od 6.356,21 KM.
Pored navedenog, u pomenutim blagajničkim evidencijama nije navedeno kome su sredstva isplaćena.
 - Općinski odbor stranke u Jablanici je putem blagajne isplatio sredstva fizičkim licima u iznosu od 3.932,90 KM, koja imaju karakter ličnih primanja, pa je sa poreznog aspekta stranka bila obavezna obračunati i uplatiti porez i doprinose, pa ih kao trošak iskazati u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju. Za troškove goriva isplaćeno je 3.582,90 KM i to u iznosima od 80,00 KM do 1.188,00 KM licima koja nisu uposlenici političke stranke, a stranka ne posjeduje ni motorna vozila.
Stranka je dala pomoć u iznosu od 350,00 KM fizičkom licu radi pripreme za muzički šou, na koja je takođe trebala obračunati porez i doprinose.
- (2) U finansijskom izvještaju stranka nije iskazala stvarne iznose svojih prihoda i rashoda.
 - Interne prenose sredstva između organizacionih dijelova stranke, u iznosu od 5.939,46 KM stranka je prijavila kao priloge pravnih lica, što je suprotno odredbama člana 13. stav (5) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.
 - Prihod u iznosu od 1.962,85 KM, koji je ostvarila iz budžeta Grada Goražde, stranka je u finansijskom izvještaju prijavila kao prilog pravnog lica.
 - Prihode koji je ostvarila iz budžeta Brčko distrikta BiH u iznosu od 3.502,52 KM i budžeta Općine Doboj Istok u iznosu od 680,00 KM stranka je u finansijskom izvještaju prijavila istovremeno i kao priloge pravnih lica i kao prihode iz budžeta.
 - Interne prenose sredstava između organizacionih dijelova stranka je, suprotno odredbama člana 21. stav (4) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima iskazala kao trošak.
- (3) Politička stranka je u finansijskom izvještaju prijavila nenovčane donacije po osnovu otpisa potraživanja od pravnih lica, javnih preduzeća, u iznosu od 6.594,90 KM. Na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza od pravnih lica koje je stranka navela kao donatore, utvrđeno je da su stranci otpisana potraživanja u iznosu od 1.030,81 KM, kao što je navedeno u nalazu pod b) tačka 1.
- (4) Politička stranka u finansijskom izvještaju nije prijavila troškove zakupnine svoja dva organizaciona dijela, zakupninu Općinskog odbora u Jablanici u iznosu od 2.419,20 KM i zakupninu Općinskog odbora u Ilijašu u iznosu od 1.586,88 KM.

⁶ U skladu sa odredbom člana 11. Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka je dužna voditi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima.

⁷ U skladu sa odredbom iz člana 12. stav (4) Zakona, politička stranka podnosi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

- (5) Uplaćenu taksu za učešće na izborima stranka je iskazala u iznosu od 1.900,00 KM, iako je odlukom Centralne izborne komisije BiH, broj: 06-1-07-3-1513/16 od 14.12.2016. godine ostvarila povrat sredstava u iznosu od 800,00 KM.
- (6) Izbornu kampanju stranka nije finansirala sa transakcijskog računa koji je prijavljen u skladu sa članom 4.4 Izbornog zakona BiH. Sa računa prijavljenog za kampanju finansirani su troškovi u iznosu od 3.365,77 KM, a sa računa drugih organizacionih dijelova stranke finansirana je kampanja u iznosu a 4.023,20 KM.
- (7) U finansijskom izvještaju politička stranka obaveze na dan 31.12.2016. godine u iznosu od 101.633,88 KM nije iskazala u skladu sa odredbama člana 24. stav (1) tačka b) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.
- Za ukupno navedeni iznos obaveza stranka je navela da su nastale 01.01.2008. godine.
 - Obaveze prema svim dobavljačima, osim obaveza prema Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH i obaveza prema pravnom licu Via-media Sarajevo stranka je iskazala u jednom iznosu od 40.737,78 KM.
 - Obaveze prema Službi za zajedničke poslove organa i tijela Federacije BiH stranka je prijavila u iznosu od 43.970,65 KM. Na zahtjev Centralne izborne komisije BiH Navedena Služba je dostavila akt, broj: 02-14-2154/18 od 04.07.2018. godine u kome navodi da njena potraživanja od Liberalno demokratske stranke iznose 56.254,23 KM.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM⁸ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH.

Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, na osnovu broja birača, Liberalno demokratska stranka BiH je mogla potrošiti 231.147,20 KM.

U svrhu izborne kampanje stranka je u postizbornom finansijskom izvještaju iskazala troškove u iznosu od 7.388,97 KM.

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Liberalno demokratskoj stranci BiH da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- ***da finansijska sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom,***
- ***da se ne finansira iz izvora koji su zabranjeni političkim strankama,***
- ***da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima,***

⁸ Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

- *da u svojim poslovnim knjigama uspostavi blagovremene, potpune i tačne evidencije o prihodima rashodima i obavezama stranke,*
- *da finansijske izvještaje podnosi u formi koju je Centralna izborna komisija BiH propisala svojim podzakonskim aktima i*
- *da blagajničko poslovanje uspostavi u skladu sa važećim propisima i isto vodi u skladu sa principima blagajničkog poslovanja.*

KOMENTAR

Politička stranka se nije očitovala na nalaze revizije navedene u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu.

Pomoćnik revizora

Mr.sc. Goran Cicović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr. sc. Hasida Gušić